

۱- هر یک از گزینه‌های زیر، مصراع اول بیتی از اشعار کتاب فارسی ششم است، مشخص کنید در مصراع دوم کدام بیت، قافیه، صفت است؟^{۱۱}

- ① گه درختش نام شد، گاه آفتاب
 ② کلماتی چو دُر آویزه‌ی گوش
 ③ مه‌رت برون نمی‌رود از سینه‌ام که هست
 ④ در خاک طلب بذر دعا کاشته‌ام

۲- مصراع‌های نوشته نشده‌ی بیت‌های زیر را کامل کنید و مشخص کنید مصراع اول کدام بیت هر دو آرایه تشبیه و کنایه را دارد؟

- ① آن دم صبح قیامت تأثیر .....
 ② مسجد کوفه هنوزش مدهوش .....
 ③ فجر تا سینه‌ی آفاق شکافت .....
 ④ جان عالم به فدای تو، علی .....

۳- تعداد جمله در کدام گزینه کمتر است؟

- ① ای مادر عزیز که جانم فدای تو
 ② به دست آهن تفته کردن خمیر
 ③ رهی پیشم آمد که فرجام کار
 ④ ای حکیم! امروز فلان مرد را دیدم که سخن تو می‌گفت.
 ⑤ قربان مهربانی و لطف و صفای تو
 ⑥ به از دست بر سینه، پیش امیر
 ⑦ تو خشنود باشی و من رستگار

۴- در عبارت «با آن‌ها کریمانه سخن بگویی و از مهربانی، بال فروتنی بر آنان بگستر و بگو: پروردگارا، آن‌ها را به پاس آنکه مرا در کودکی پروردند، بیخشی.» همه‌ی گزینه‌ها به جز ..... به کار رفته است.

- ① کنایه
 ② شبه‌جمله
 ③ جمله‌ی امری
 ④ مبالغه
 ⑤ در بیت: «بزد تیغ و بنداخت از بُر، سرش! فرو ریخت چون رود، خون از برش» کدام یک از آرایه‌های ادبی به کار رفته است؟
 ① مناظره - کنایه
 ② شخصیت‌بخشی - مناظره
 ③ کنایه - مبالغه
 ④ مبالغه - تشبیه

۶- یکی از ابزارهای ادبی است که نوشته را زیبا و گیرا و اثرگذار می‌کند و ذهن را به پویایی و آفرینش نزدیک می‌سازد.

- ① کنایه
 ② مبالغه
 ③ خط
 ④ تشبیه
 ۷- در بیت زیر، کلمه‌های مشخص شده به ترتیب دارای چه نقشی می‌باشند؟
 درد عشقی کشیده‌ام که مپرس زهر هجری چشیده‌ام که مپرس
 ① مفعول - مفعول
 ② مفعول - متمم
 ③ مضاف‌الیه - صفت
 ④ مفعول - نهاد

۸- کلمات مشخص شده در بیت، چه نقشی دارند؟

- درد عشقی کشیده‌ام که مپرس زهر هجری چشیده‌ام که مپرس
 ① نهاد
 ② مضاف‌الیه
 ③ مفعول
 ④ فاعل

۹- در این جمله، نقش واژه‌ای که زیر آن خط کشیده شده است، چیست؟
 او سرشار از عشق به فرهنگ وطن است.

- ① مفعول
 ② نهاد
 ③ قید
 ④ متمم

۱۰- کدام گزینه، دربردارنده‌ی قالب شعری ایات زیر است؟

- «اگر آن سبز قامت، رو نماید در باغ خدا را می‌گشاید
 تنم را فرس کردم تا بتازد دلم را نذر کردم تا بیاید»
 ① مثنوی
 ② غزل
 ③ دوبیتی
 ④ قصیده

۱۱ - در کدام جمله، چهار قسمت تشبیه وجود دارد؟

- ① شهدا خورشیدند.
 ② شهید چون شقایق سرخ است.
 ③ شهید داستانی است پر از حادثه و زیبایی.
 ④ چون چراغی است که در خانه‌ی ما می‌سوزد.

۱۲ - در کدام جمله مفعول وجود ندارد؟

- ① دوستان کهن را بر جای همی دار
 ② پدر را دل به حال دختر سوخت.
 ③ یکی از آن‌ها سوال پرسید.
 ④ بیانداخت چون بار خم کمند.

۱۳ - متن زیر دارای چند جمله است؟

«حکیمی را پرسیدند دوست بهتر است یا برادر؟ گفت برادر، نیز دوست به».

- ① سه
 ② چهار
 ③ پنج
 ④ شش

۱۴ - شبروان در بیت زیر چه نقشی دارد؟

«شبروان مست ولای تو علی جان عالم به فدای تو علی»

- ① مسند
 ② نهاد
 ③ قید
 ④ منادا

۱۵ - در کدام گزینه مفعول وجود دارد؟

- ① وطن ما به جای مادر ماست
 ② علم چندان که بیشتر خوانی
 ③ ای نام تو رویده به گلدان لبم
 ④ عمر گران‌مایه در این صرف شد

۱۶ - مفهوم کدام عبارت داده شده صحیح است؟

- ① تشبیه بیان ویژگی‌های یک چیز است.
 ② در خلاصه‌نویسی از نوشتن جزئیات باید خودداری کرد.
 ③ در کنایه، مقصود گوینده، معنای نزدیک آن است.
 ④ برای پرورش توان نویسندگی باید فراوان بخوانیم و کمتر بنویسیم.

۱۷ - در بیت زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«دهقان چو تنور خود، از این هیمة برافروخت بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار»

- ① نهاد - مفعول - قید - فعل - متمم
 ② نهاد - متمم - مفعول - فعل - قید
 ③ نهاد - مفعول - متمم - فعل - قید
 ④ نهاد - متمم - مفعول - فعل - مفعول

۱۸ - با توجه به مصراع‌های زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟

الف) بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار

ب) فرو ریخت چون رود، خون از برش

- ① شخصیت‌بخشی
 ② مبالغه
 ③ تضاد
 ④ تشبیه

۱۹ - با توجه به کتاب «فتوت‌نامه‌ی سلطانی»، کدام مورد جز آداب حکایت‌گویان است؟

- ① سخن را در دل مردم بنشانند
 ② چست و چالاک به سخن درآید
 ③ چنان نکند که مستمع ملول گردد
 ④ آن را به آهنگ خواند

۲۰ - بر اساس نوشته‌ی کمال‌الدین واعظ کاشفی در فتوت‌نامه‌ی سلطانی، کدام‌یک از گزینه‌های زیر از آداب نظم‌خوانی نیست؟

- ① نظم را به آهنگ بخواند.
 ② سخن در دل مردم بنشانند.
 ③ صاحب آن نظم را در اول یا آخر یاد کند و فاتحه و تکبیر بگوید.
 ④ سخنان گزاف و محال نگوید.

۲۱ - با توجه به کتاب «فتوت‌نامه‌ی سلطانی»، چهارمین آداب نظم‌خوانی چیست؟

- ① آهنگین خواندن شعر
 ② آزرده نشدن شنونده
 ③ فرستادن فاتحه برای شاعر
 ④ تأثیرگذاری شعر در دیگران

۲۲ - در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟

«چون ذوال ملک و مال سلاتین گذشته و مهنت و شدت گذشتگان شنود، ابرت بسیار و تجربه‌ی بی‌شمار او را حاصل آید.»

- ① ۵ غلط
 ② ۳ غلط
 ③ ۶ غلط
 ④ ۴ غلط

۲۳ - در کدام گزینه، «در» حرف «اضافه» است؟

- ① گشاده است بر ما، در راستی
 ② زیرا بود رضای خدا، در رضای تو
 ③ چه کوبیم خیره، در کاستی؟
 ④ حلقه‌ی در شد از او دامن‌گیر

۲۴- در جمله‌ی «ستاره‌ی روشن ما بودی که ما را راه راست نمودی» نویسنده از چه عنصر ادبی استفاده کرده است؟

- ① جان‌بخشی   ② تشبیه   ③ مبالغه   ④ تضاد

۲۵- در کدام گزینه «را» نشان مفعول نیست؟

- ① دلم را نذر کردم تا بیاید   ② خدای مهربان انسان را برای نیکی آفرید
③ حکیم فرزندان را وصیت کرد به کسب دانش   ④ فجر چشم علی را خفته نیافت

۲۶- کدام جمله از تاریخ بیهقی می‌باشد؟

- ① صاحب نظم را در اول یا آخر یاد کند و فاتحه و تکبیر گوید.   ② هر که از عیب خود ناپینا شد، نادان‌تر مردم باشد.
③ نان خود خوردن و نشستن به که کمر زرین بستن.   ④ هر کس به خدای تعالی ایمان دارد، جز از سخن نگوید.

۲۷- نقش «را» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- ① ای مادر عزیز که جان داده‌ای مرا   ② اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادربار
③ لقمان را گفتند، ادب از که آموختی؟   ④ بزرگ‌مهر حکیم، برادران را وصیت کرد

۲۸- در کدام یک از گزینه‌های زیر هر دو آرایه‌ی کنایه و جان‌بخشی به کار رفته‌اند؟

- ① از آن پس نهاد از بر خاک، سر   ② چنین گفت: کای داور دادگر!
③ کلماتی چو دُر آویزه‌ی گوش   ④ مسجد کوفه هنوزش مدهوش
⑤ به سختی دهد مرد آزاده تن   ⑥ که پایان تن‌پروری بندگی است
⑦ آن قصه شنیدند که در باغ، یکی روز   ⑧ از جور تبر، زار بنالید سپیدار

۲۹- ارتباط کلمه‌ها در کدام یک از گزینه‌ها، به‌درستی رعایت نشده است؟ (با تغییر)

- ① صابر (صبور) / ملائک (ملک) / ولا (دوستی) / صیف (شتا) [هم‌خانواده - جمع - مترادف - متضاد]
② متفق (هماهنگ) / ایلات (ایل) / نیستی (هستی) / قوه (قوا) [مترادف - جمع - متضاد - هم‌خانواده]
③ مذلت (پستی) / فراز (فروزد) / مصطفی (برگزیده) / شروط (شرط) [هم‌معنی - متضاد - جمع]
④ اتحاد (اختلاف) / کرانه (کناره) / مدافعان (مدافع) / کاتب (کتاب) [متضاد - مترادف - جمع - هم‌خانواده]

۳۰- کدام گزینه نادرست است؟

- ① باد بهاری وزید از طرف مرغزار (مرغزار، نهاد مصراع است).   ② باران اجابت تو را می‌طلبم (در این مصراع، «باران اجابت تو، مفعول است».)
③ تویی آفریننده‌ی هر چه هست (این مصراع از دو جمله تشکیل شده است).   ④ هم‌چو حافظ، غریب در ره عشق (در این مصراع، آرایه‌ی تشبیه به‌کار رفته است.)

۳۱- در کدام یک از بیت‌های زیر، هم ترکیب اضافی و هم وصفی دیده می‌شود؟

- ① اگر آن سبز قامت رو نماید   ② در باغ خدا را می‌گشایند
③ بی تو در کلبه‌ی گدایی خویش   ④ رنج‌هایی کشیدم که می‌پرس
⑤ درد عشقی کشیده‌ام که می‌پرس   ⑥ زهر هجری چشیده‌ام که می‌پرس
⑦ ای شکم خیره به نانی بساز   ⑧ تا نکنی پشت به خدمت دوتا

۳۲- در کدام گزینه هیچ یک از معانی و مفهوم‌های زیر نیامده است؟

- ① راضی باش - خرج شد - تعظیم کردند - گستاخ - خوار   ② ای شکم خیره به نانی بساز
③ دیگری به زور بازو نان خوردی   ④ عمر گران‌مایه در این صرف شد
⑤ تا نکنی پشت به خدمت دو تا   ⑥ راضی باش - خرج شد - تعظیم کردند - گستاخ - خوار

۳۳- در عبارت زیر، جمله‌ی سوم چه نوع جمله‌ای است؟

«حکیمی را پرسیدند: که دوست بهتر یا برادر؟ گفت: برادر نیز، دوست به.»

- ① پرسشی   ② امری   ③ خبری   ④ عاطفی

۳۴- کدام عبارت نادرست است؟

- ۱) هنگام نوشتن باید از تکرار پیرهیزیم و ساده و خوانا بنویسیم.
- ۲) مقدمه‌ی خوب نوشتن، بهره‌گیری از حواس پنجگانه است.
- ۳) یادداشت کردن رویدادهای روزانه در بهتر نوشتن به ما کمک می‌کند.
- ۴) مقایسه یکی از راه‌های تمرین در نوشتن است، مقایسه تنها بیان تفاوت‌های دو چیز است.

۳۵- کدام بیت از نظر ترتیب اجزای جمله، با سایر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

۱) عشق‌بازی که هم آغوش خطر	خفت در خوابگاه پیغمبر
۲) ناشناسی که به تاریکی شب	می‌برد شام یتیمان عرب
۳) علی آن شیر خدا، شاه عرب	الفتی داشته با این دل شب
۴) فجر تا سینه‌ی آفاق، شکافت	چشم بیدار علی، خفته نیافت

۳۶- «قافیه» یا «ردیف» در بیت ..... «منادا» نیز است.

۱) شب ز اسرار علی آگاه است	دل شب، محرم سرّ الله است
۲) شب شنفته است مناجات علی	جوشش چشمه‌ی عشق ازلی
۳) کلماتی چو دُر آویزه‌ی گوش	مسجد کوفه هنوزش مدهوش
۴) شبروان مست ولای تو علی	جان عالم به فدای تو علی

۳۷- اگر بخواهیم زمان فعل‌های بیت زیر را مشخص کنیم، کدام گزینه درست خواهد بود؟

دهقان چو تنور خود از این هیمة برافروخت بگریست سپیدار و چنین گفت دگر بار

- ۱) گذشته / حال / گذشته   ۲) حال / گذشته / گذشته   ۳) گذشته / گذشته / گذشته   ۴) حال / حال / گذشته

۳۸- کلمه‌ی مشخص شده‌ی گزینه‌ی ..... «نهاد» نیست.

۱) آن قصه شنیدید که در باغ، یکی روز	از جور تبر، زار بنالید سپیدار
۲) گفتش تبر آهسته که جرم تو همین بس	کاین موسم حاصل بُود و نیست تو را بار
۳) جز دانش و حکمت نَبود میوه‌ی انسان	ای میوه‌فروش هنر، این دگه و بازار
۴) تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش	شد توده در آن باغ، سحر هیمه‌ی بسیار

۳۹- کدام یک از موارد زیر ضرب‌المثل است؟

۱) هر که نان از عمل خویش خورد، منت حاتم طایی نبرد.
۲) یار شو ای مونس غمخوارگان
۳) به نام خداوند جان و خرد
۴) هر که درس و کتاب کم خواند
- چاره کن ای چاره‌ی بیچارگان
کزین برتر اندیشه برنگذرد
در بزرگی به کار در ماند

۴۰- درباره‌ی شعر زیر کدام گزینه نادرست است؟

«دلا، دیدی آن عاشقان را؟

جهانی، رهایی در آوازشان بود

و در بند حتی

قفس، شرمگین از شکوفایی شوق پروازشان بود!

۱) آرایه‌ی «تشخیص» در شعر به کار رفته است.	۲) «شبه جمله» در شعر به کار رفته است.
۳) در شعر جمله‌ی «امری» هم به کار رفته است.	۴) نقش دستوری «قفس» و «رهایی» مانند هم است.

۴۱- در همی گزینه‌های زیر «شبه جمله» و «ترکیب اضافی» به کار رفته است به جز .....

- ① شیخ خندید و بگفتش ای سلیم
 ② تو به صورت رفته‌ای، ای بی‌خبر
 ③ کلماتی چو در آویزه‌ی گوش
 ④ آوخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی
- این درخت علم باشد ای علیم
 زان ز شاخ معنی ای، بی بار و بر
 مسجد کوفه هنوزش مدهوش
 اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار

۴۲- آرایه‌ی ذکرشده برای کدام بیت، درست نیست؟

- ① علم چندان که بیشتر خوانی
 ② آن دم صبح قیامت تأثیر
 ③ خروشید و جوشید بر کند خاک
 ④ برگ درختان سبز از نظر هوشیار
- چون عمل در تو نیست نادانی (کنایه)
 حلقه در شد از او دامن گیر (شخصیت‌بخشی)
 ز سَمَش زمین شد همه چاک‌چاک (مبالغه)
 هر ورقش دفتری است معرفت کردگار (تشبیه)

۴۳- آرایه‌ی ادبی کدام بیت با بقیه متفاوت است؟ (با تغییر)

- ① قول زاغ و غزل مرغ چمن هر دو یکی است
 ② ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند
 ③ آسان گذرد گر شب و روز و مه و سالت
 ④ آن دم صبح قیامت تأثیر
- نغمه‌ی بلبل و غوغای غزل هر دو یکی است
 تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
 روز عمل و مزد بود کار تو دشوار
 حلقه در شد از او دامنگیر

۴۴- در کدام گزینه نهاد به درستی مشخص نشده است؟

- ① دست در دامن مولا زد در
 ② شب شفته است مناجات علی
 ③ فجر تا سینه‌ی آفاق شکافت
 ④ شب ز اسرار علی آگاه است

۴۵- کدام گزینه به طور کامل درست است؟

- ① انوار سهیلی: «محمدبن‌علی ظهیری سمرقندی» سندباد نامه: «واعظ کاشفی»
 ② قابوس نامه: «واعظ کاشفی» - انوار سهیلی: «عنصرالمعالی کیکاووس»
 ③ سندباد نامه: «محمد بن علی ظهیری سمرقندی» - کیمیای سعادت: «امام محمد غزالی»
 ④ کیمیای سعادت: «عنصرالمعالی کیکاووس» - قابوس نامه: «امام محمد غزالی»

۴۶- در بیت «شیخ خندید و بگفتش ای سلیم / این درخت علم باشد ای علیم» کلمه سلیم به چه معناست؟

- ① سالم
 ② نادان
 ③ ساده‌دل
 ④ بی‌عیب

۴۷- عبارت زیر از چند جمله تشکیل شده است؟

«گفت: تو چرا کار نکنی تا از مدلت خدمت، رهایی یابی که خردمندان گفته‌اند: نان خود خوردن و نشستن به، که کمر زرین بستن و به خدمت ایستادن.»

- ① ۴ جمله
 ② ۷ جمله
 ③ ۹ جمله
 ④ ۵ جمله

۴۸- در بیت زیر، کدام آرایه به کار نرفته است؟

«گل یکی دو پیرهن / بیش تر از غنچه پاره کرده است»

- ① کنایه
 ② مبالغه
 ③ جان بخشی به اشیا
 ④ مراعات نظیر

۴۹- باب سوم و باب هفتم «گلستان سعدی» به ترتیب شامل چه موضوعاتی است؟

- ① فضیلت قناعت - تأثیر تربیت
 ② آداب صحبت - فواید خاموشی
 ③ سیرت پادشاهان - تأثیر تربیت
 ④ تأثیر تربیت - فضیلت قناعت

۵۰- مناسب‌ترین برداشت از ضرب‌المثل «کار نیکو کردن از پر کردن است» کدام گزینه است؟

- ① در حد توان باید کار خوب انجام داد.
 ② نیکوکاری را سرمشق خود قرار دهیم.
 ③ باید اوقات خود را با نیکوکاری پر کرد.
 ④ نتیجه‌ی درست، در اثر تکرار و تمرین به دست می‌آید.

۵۱ - کدام گزینه، توضیحی غلط درباره‌ی یک موضوع است؟

- ① مقایسه، بیان تفاوت‌ها و شباهت‌ها است.
 ② شرح حال نویسی، بیان ویژگی‌های یک چیز یا پدیده است.
 ③ ضرب‌المثل، عبارتی است که در بردارنده‌ی نکته یا لطیفه یا پندی است.
 ④ تشبیه، یعنی مانند کردن کسی یا چیزی، به کسی یا چیزی دیگر.

۵۲ - در بیت «هر آن کو که گردد به گرد دروغ / ستمکاره خوانیمش و بی فروغ» ضمیر متصل «ش» دارای چه نقشی است؟

- ① مفعول
 ② نهاد
 ③ متمم
 ④ قید

۵۳ - در کدام گزینه، نوع رابطه‌ی جفت واژه‌ها مثل هم نیست؟

- ① برهه و مقطع - اعتبار و قدر - بیخ و بُن
 ② فرجام و آغاز - صیف و شتا - هوشیار و نادان
 ③ حدس و گمان - مجال و فرصت - راغب و مایل
 ④ عجایب و عجیب - حواس و حس - اخلاق و خلق

۵۴ - زوج واژه‌های کدام گروه همگی «مترادف» هستند؟

- ① هیبت، عظمت / علامه، فاضل / خار، پست / زار، ناتوانی
 ② موفق، غالب / بهانه، عذر / بند، رهایی / رویارویی، همراهی
 ③ بهنگام، سریع / الکن، کوتاه / باور، اصرار / معتبر، ارزشمند
 ④ سحاب، ابر / حاکم، فرمانروا / گیرا، اثرگذار / آزمودن، تجربه کردن

۵۵ - «مترادف» کدام واژه‌ی ..... در متن به کار رفته است؟

مشاورت کردن در کارها از قوی رأیی مردم باشد و از تمام عقلی و پیش‌بینی؛ چه هر کسی را دانشی باشد و هر یکی چیزی داند؛ یکی بیش‌تر و یکی کم‌تر و یکی دانشی دارد و هرگز کار نبسته است و نیازموده و یکی همان دانش داند و کار بسته است و آزموده

- ① دوران‌دیشی
 ② سازگاری
 ③ معجزه
 ④ ولایت

۵۶ - اگر بخواهیم فعل مشخص شده‌ی بیت زیر را باتوجه به معنی کلّ جمله و کلّ بیت دقیق بنویسیم کدام معنا صحیح خواهد بود؟

- «آخ که شدم هیزم و آتشگر گیتی
 اندام مرا سوخت چنین ز آتش ادبار»
 ① می‌سوزاند
 ② سوزاند
 ③ سوخته است
 ④ بسوزاند

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۲ گزینه‌ی ۱: که درختش نام شد گاه آفتاب / گاه بحرش نام شد گاهی سحاب سحاب: اسم
گزینه‌ی ۲: کلماتی چو دُر آویزه‌ی گوش / مسجد کوفه هنوزش مدهوش مدهوش: صفت
گزینه‌ی ۳: مه‌رت برون نمی‌رود از سینه‌ام که هست / این خانه، خانه‌ی تو و این دل سرای تو تو: مضاف‌الیه (اسم)
گزینه‌ی ۴: در خاک طلب بذر دعا کاشته‌ام / باران اجابت تو را می‌طلبم می‌طلبم (فعل)
۲ - گزینه ۲ بررسی گزینه‌ها:

(۱) آن دم صبح قیامت تأثیر / حلقه در شد از او دامن گیر

(۲) کلماتی چو دُر آویزه‌ی گوش / مسجد کوفه هنوزش مدهوش

(۳) فجر تا سینه‌ی آفاق شکافت / چشم بیدار علی خفته نیافت

(۴) شبروان مست ولای تو، یا علی / جان عالم به فدای تو، علی

گزینه ۲ پاسخ است:

تشبیه <= کلمه (مشبه) / <= دُر (مشبه‌به)

کنایه <= آویزه‌ی گوش [بودن] <= فراموش نشدن

۳ - گزینه ۲ تعداد جمله‌ها در گزینه‌ها:

(۱) ای مادر عزیز (۱) که جانم فدای تو (۲) قربان مهربانی و لطف و صفای تو (۳)

(۲) به دست آهن تفته کردن خمیر به [است] از دست بر سینه، پیش امیر (۱)

(۳) رهی پیشم آور (۱) که فرجام کار تو خشنود باشی (۲) و من رستگار [باشم] (۳)

(۴) ای حکیم (۱) امروز فلان مرد را دیدم (۲) که سخن تو می‌گفت. (۳)

۴ - گزینه ۴ پروردگارا: شبه جمله (ندا و منادا) / بال گستردن: کمک و مهربانی کردن: کنایه / بگو: جمله‌ی امری

۵ - گزینه ۴ مبالغه و تشبیه: خون مانند رود

۶ - گزینه ۴ تشبیه، یکی از ابزارهایی است که نوشته را زیبا و گیرا و اثرگذار می‌کند و ذهن را به پویایی و آفرینش نزدیک می‌سازد.

۷ - گزینه ۱ چه چیزی را کشیده‌ام؟ درد عشقی را / چه چیزی را چشیده‌ام؟ زهر هجری را

۸ - گزینه ۲ درد عشقی: آمدن یک اسم بعد از اسم دیگر: مضاف‌الیه

۹ - گزینه ۴ هر کلمه‌ای که بعد از حرف اضافه بیاید، متمم است. حروف اضافه عبارت‌اند از: «از، به، با، بر، در، برای، بدون، جز، مانند، تا، چون، از بهر،

۱۰ - گزینه ۳ دوبیتی شعری است که مصراع‌های «۱، ۲ و ۴» (۳ اختیاری است). هم قافیه هستند و اولین بخش تمام مصراع‌های آن یک حرف دارد. مانند: آ، د، ت، د ...

۱۱ - گزینه ۲ شهید: مشبه / چون: ادات تشبیه / شقایق: مشبه به / سرخ: وجه شبه

۱۲ - گزینه ۲ پدر را دل به حال دختر سوخت = دل پدر به حال دختر سوخت. (مفعول ندارد) / مفعول‌ها در گزینه‌های دیگر به ترتیب: دوستان، سوال، خم کمد

۱۳ - گزینه ۴ «حکیمی را پرسیدند (۱) / دوست بهتر است (۲) یا برادر بهتر است؟ (۳) گفت: (۴) برادر، نیز دوست [باشد] (۵) / به [است] (۶)».

۱۴ - گزینه ۲ شبروان (نهاد) مست ولای تو هستند علی.

۱۵ - گزینه ۲ تو چندان که علم را بیشتر خوانی ... = چه چیز را خوانی؟ علم را = مفعول

۱۶ - گزینه ۳

(۱) تشبیه همانند نمودن چیزی یا کسی به چیزی یا کسی دیگر که در صفتی مشترک باشند. (۲) در کنایه، مقصود گوینده، معنای دور آن است. (۴) برای پرورش توان نویسندگی باید فراوان بخوانیم و بسیار بنویسیم.

۱۷ - گزینه ۳ دهقان: نهاد / تنور: مفعول / از این هیمة: متمم / بگریست: فعل / دگر بار: قید

۱۸ - گزینه ۳ گریستن سپیدار: شخصیت‌بخشی / خون چون رود: تشبیه و مبالغه

۱۹ - گزینه ۲ آداب حکایت‌گویان:

۱- تکرار و آماده سازی قصه برای فرو نماندن

۲- جست و جلاک به سخن درآید.

۳- از نیاز جماعت به سخن مورد علاقه شان مطلع باشد.

۴- نثر را وقت وقت به نظم آراسته کند.

۵- سخنان مال و گزاف نگوید.

۲۰ - گزینه ۴ گزینه‌ی ۴ جزء آداب حکایت‌گویان است. / آداب نظم‌خوانی: ۱- اول به آهنگ خواندن ۲- نشانیدن سخن در دل مردم ۳- شرح بیت‌های مشکل ۴- چنان نکند که مستمع ملول

گردد. ۵- صاحب آن نظم را در اول یا آخر یاد کند و فاتحه و تکبیر بگوید.

۲۱ - گزینه ۲ - ۱- اول به آهنگ خواندن ۲- نشانیدن سخن در دل مردم ۳- شرح بیت های مشکل ۴- چنان نکند که مستمع ملول گردد. ۵- صاحب آن نظم را در اول یا آخر یاد کند و فاتحه و تکبیر بگوید.

۲۲ - گزینه ۱ ذوال (زوال) - سلاطین (سلاطین) - مهنت (محنت) - ابرت (عبرت) حاصل (حاصل)

۲۳ - گزینه ۲ گزینه ۱: در: مفعول / - گزینه ۲: در: حرف اضافه / - گزینه ۳: در: مفعول / - گزینه ۴: در: مضاف الیه
۲۴ - گزینه ۲ تو مثل ستاره‌ی روشن بودی آریه تشبیه دارد.

۲۵ - گزینه ۱ دلم را نذر کردم تا بیاید = چه چیزی را نذر کردم: دلم را (نشانه‌ی مفعول)

۲) خدای مهربان انسان را برای نیکی آفرید. = چه کسی را آفرید؟ انسان را (نشانه‌ی مفعول)

۳) حکیم فرزندان را وصیت کرد به کسب دانش. = به فرزندان وصیت کرد. (نشانه‌ی حرف اضافه)

۴) فجر چشم علی را خفته نیافت. = چه چیزی را نیافت؟ چشم علی را (نشانه‌ی مفعول)

۲۶ - گزینه ۲ براساس در ستاره روشن جمله‌ی «هر که عیب خود ناپیدا شد نادان تر مردم باشد» از تاریخ بیهقی است.

۲۷ - گزینه ۲ ۱) جان داده‌ای مرا = به من جان داده‌ای (حرف اضافه)

۲) اندام مرا سوخت. = (چیو سوخت؟) (سوزاند؟) = اندام مرا (نشانه‌ی مفعول)

۳) لقمان را گفتند = به لقمان گفتند. (حرف اضافه)

۴) برادران را وصیت کرد. = به برادران وصیت کرد. (حرف اضافه)

۲۸ - گزینه ۲ آویزه‌ی گوش بودن کنایه از به یاد داشتن / مدهوش بودن مسجد: جان بخشی

۲۹ - گزینه ۳ مذلت (پستی): هم معنی / فراز (فرود): متضاد / مصطفی (برگزیده، انتخاب شده): مترادف / شروط (شرط): جمع

۳۰ - گزینه ۱ باد بهاری وزید از طرف مرغزار (مرغزار، مضاف الیه است).

۳۱ - گزینه ۱ سبز قامت: ترکیب وصفی / در باغ و باغ خدا: ترکیب اضافی

۳۲ - گزینه ۱ خیره: گستاخ / بساز: راضی باش / صرف شد: خرج شد / دو تا: خمیده (که منظور همان تعظیم کردن است)

۳۳ - گزینه ۱ این عبارت شش جمله دارد.

جمله‌ی اول: حکیمی را پرسیدند: جمله‌ی خبری

جمله‌ی دوم: که دوست بهتر است؟: جمله‌ی پرسشی

جمله‌ی سوم: یا برادر بهتر است؟: جمله‌ی پرسشی ***

جمله‌ی چهارم: گفت: جمله‌ی خبری

جمله‌ی پنجم: برادر نیز خوب است.: جمله‌ی خبری

جمله‌ی ششم: ولی دوست بهتر است.: جمله‌ی خبری

۳۴ - گزینه ۴ مقایسه، بیان تفاوت‌ها و شباهت‌های میان دو چیز است.

۳۵ - گزینه ۴ در این گزینه اجزای جمله جابه‌جا نشده است.

فجر تا سینه‌ی آفاق شکافت / چشم بیدار علی خفته نیافت
نهاد مفعول مضاف الیه فعل مفعول صفت مضاف الیه قید فعل

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱) عشق‌بازی که هم‌آغوش خطر / خفت در خواب‌گه پیغمبر
نهاد قید فعل متمم مضاف الیه

گزینه ۲) ناشناسی که به تاریکی شب / می‌یزد شام پیتیمان عرب
نهاد متمم مضاف الیه فعل مفعول مضاف الیه صفت

گزینه ۳) علی، آن شیر خدا، شاه عرب / الفتی داشته با این دل شب
نهاد بدل مفعول فعل صفت اشاره متمم مضاف الیه

۳۶ - گزینه ۴ «علی» منادایی است که «ردیف» بیت هم است.

جان عالم به فدای تو [باد]؛ یا [علی]
منادا حرف ندا

۳۷ - گزینه ۳ برافروخت < گذشته (ماضی)

بگریست < گذشته (ماضی)

گفت < گذشته (ماضی)

۳۸ - گزینه ۴ در گزینه ۱ «سپیدار» نهاد است.

در گزینه ۲ «تبر» نهاد است.

در گزینه ۳ «میوه‌ی انسان» نهاد است.

در گزینه ۴ «صدای تبر» نهاد است و «تبر» در حقیقت «مضاف الیه است برای «صداء» و اصل «نهاد» «صداء» است.

۳۹ - گزینه ۱ این ضرب‌المثل وقتی استفاده می‌شود که فردی زحمت می‌کشد و از دست‌رنج خودش استفاده می‌کند.

۴۰ - گزینه ۳ گزینه ۱: دلا، دیدی آن عاشقان را؟! < تشخیص

گزینه ۲: دلا! = ای دل! < ندا و منادا «شبه جمله»

گزینه ۳: «جمله‌ی امری» وجود ندارد.

گزینه ۴: قفس / رهایی ⇐ نهاد، هستند.

۴۱ - گزینه ۳ ⇐ شبه جمله ⇐ ای سلیم / ای علیم (ندا و منادا)

ترکیب اضافی ⇐ درخت علم

گزینه ۲ ⇐ شبه جمله ⇐ ای بی خبر (ندا و منادا)

ترکیب اضافی ⇐ شاخ معنی

گزینه ۳ ⇐ شبه جمله ندارد.

ترکیب اضافی ⇐ مسجد کوفه

گزینه ۴ ⇐ شبه جمله ⇐ آوَح (صوت)

ترکیب اضافی ⇐ آتشگر گیتی / اندام من

۴۲ - گزینه ۱ بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کنایه ندارد.

گزینه «۲»: دامن گیر شدن در شخصیت بخشی

گزینه «۳»: مبالغه در جوش و خروش هستی

گزینه «۴»: تشبیه برگ درختان به ورق دفتر

۴۳ - گزینه ۴ گزینه‌ی «۱»: زاغ، مرغ، بلبل: مراعات نظیر (تناسب)

گزینه‌ی «۲»: ابر و باد و مه و خورشید و فلک: مراعات نظیر

گزینه‌ی «۳»: شب، روز، ماه، سال: مراعات نظیر

گزینه‌ی «۴»: تشخیص

۴۴ - گزینه ۱ «دست» نقش مفعولی دارد و در نهاد است. چه کسی دست در دامن مولا زد؟ در

۴۵ - گزینه ۳ سندبادنامه اثر محمدعلی ظهیری سمرقندی و کیمیای سعادت از امام محمد غزالی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

انوار سهیلی از واعظ کاشفی - قابوس‌نامه از عنصرالمعالی کیکاووس است.

۴۶ - گزینه ۲ در انتهای کتاب، بخش واژه‌نامه، چاپ ۹۴ چنین آمده است:

سلیم: سالم، بی‌عیب، ساده دل، ولی در حکایت «درخت علم» این کلمه از روی طنز بیان شده است و در معنی نادان و ناسالم به کار رفته است.

پس با توجه به اینکه طراح محترم معنای سلیم را در بیت خواسته، لذا گزینه‌ی ۲ صحیح است.

۴۷ - گزینه ۴

جمله‌ی ۱: گفت:

جمله‌ی ۲: تو چرا کار نکنی؟

جمله‌ی ۳: تا از مذلت خدمت رهایی یابی.

جمله‌ی ۴: که خردمندان گفته‌اند.

جمله‌ی ۵: نان خود خوردن و نشستن به که کمر زرین بستن و به خدمت ایستادن است.

۴۸ - گزینه ۲ «گل یکی دو پیرهن / بیش تر از غنچه پاره کرده است»

آرایه‌ی کنایه: پیرهن بیش تر پاره کردن کنایه از با تجربه بودن

آرایه‌ی جان بخشی: پیرهن پاره کردن به گل نسبت داده شده است.

آرایه‌ی مراعات نظیر: (گل و غنچه) شبکه‌ی معنایی یا مراعات نظیر دارند.

۴۹ - گزینه ۱ «گلستان سعدی» از یک مقدمه و هشت باب تشکیل شده است: باب‌های «گلستان» عبارت‌اند از: ۱- سیرت پادشاهان ۲- اخلاق درویشان ۳- فضیلت قناعت ۴- فواید خاموشی ۵-

عشق و جوانی ۶- ضعف و پیری ۷- تأثیر تربیت ۸- آداب صحبت

۵۰ - گزینه ۴ ضرب‌المثل «کار نیکو کردن از پر کردن است» اشاره دارد به تلاش و کوشش فراوان جهت رسیدن به هدف که با گزینه ۴ قرابت معنایی دارد.

۵۱ - گزینه ۲ توضیح این گزینه مربوط به «توصیف» است.

نکته: «شرح‌حال نویسی» یکی از راه‌های تمرین در نویسندگی است.

در شرح‌حال نویسی به این نکته‌ها توجه می‌شود: زمان و محلّ تولّد، محلّ زندگی، ویژگی‌های خلقی و جسمی، وقایع مهم زندگی و...

۵۲ - گزینه ۱ [او (ش) را] ستمکاره خوانیم و بی‌فروغ (او مفعول است)

۵۳ - گزینه ۴ اخلاق ← حُلُق ^{مفرد}

بررسی گزینه‌ها:

رابطه‌ی میان واژه‌ها:

گزینه‌ی ۱) ترادف

گزینه‌ی ۲) تضاد

گزینه‌ی ۳) ترادف

گزینه‌ی ۴) جمع و مفرد

۵۴ - گزینه ۴ زوج واژه‌های گزینه‌ی ۴ همه مترادف هستند.

۵۵ - گزینه ۱ «دوراندیشی» = پیش‌بینی

۵۶ - گزینه ۲ اندام مرا سوخت = اندام مرا سوزاند.

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۲	۹ - ۴	۱۷ - ۳	۲۵ - ۳	۳۳ - ۱	۴۱ - ۳	۴۹ - ۱
۲ - ۲	۱۰ - ۳	۱۸ - ۳	۲۶ - ۲	۳۴ - ۴	۴۲ - ۱	۵۰ - ۴
۳ - ۲	۱۱ - ۲	۱۹ - ۲	۲۷ - ۲	۳۵ - ۴	۴۳ - ۴	۵۱ - ۲
۴ - ۴	۱۲ - ۲	۲۰ - ۴	۲۸ - ۲	۳۶ - ۴	۴۴ - ۱	۵۲ - ۱
۵ - ۴	۱۳ - ۴	۲۱ - ۲	۲۹ - ۳	۳۷ - ۳	۴۵ - ۳	۵۳ - ۴
۶ - ۴	۱۴ - ۲	۲۲ - ۱	۳۰ - ۱	۳۸ - ۴	۴۶ - ۲	۵۴ - ۴
۷ - ۱	۱۵ - ۲	۲۳ - ۲	۳۱ - ۱	۳۹ - ۱	۴۷ - ۴	۵۵ - ۱
۸ - ۲	۱۶ - ۳	۲۴ - ۲	۳۲ - ۱	۴۰ - ۳	۴۸ - ۲	۵۶ - ۲